

VĚSTNÍK

Praha 29. května 2013

Ročník VI., Číslo 5

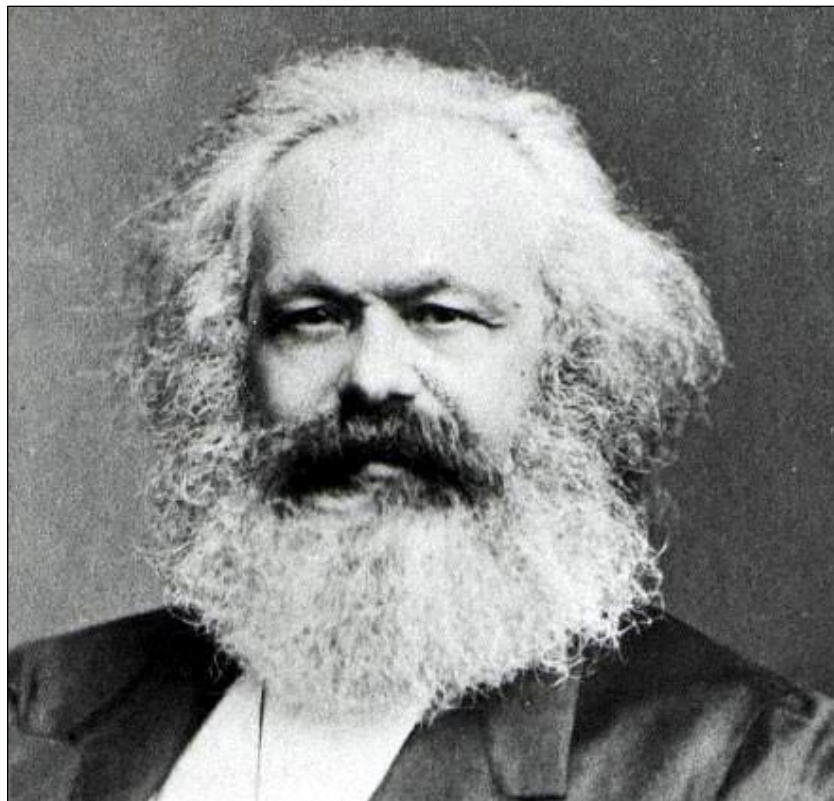
VÝROČÍ

V tomto úvodníku si často připomínáme osobnosti a události spjaté s příslušným měsícem. Někdy jsou to osoby zapomenuté, jindy velmi slavné a také si občas připomeneme události i lidí, řekněme kontroverzní. Jednou z takových osob je Karel Marx, který se narodil právě přes 195 roky, 5. května 1818. Nutno uvést, že jeho dílo bylo do jisté míry zneužito k nepatřičné propagaci a tak v dnešní době ztratilo svůj význam, které v určitém období, zejména 19. století mělo. Přestože naše muzeum, ze své podstaty exponátů je muzeem kapitalismu, nelze pominout i takové osoby jako byl Marx. Je spodivem, že člověk, který se narodil v židovské rodině byl posléze přijat za ikonu komunismu, která měla s židovskou otázkou a sionismem řadu kontroverzí.

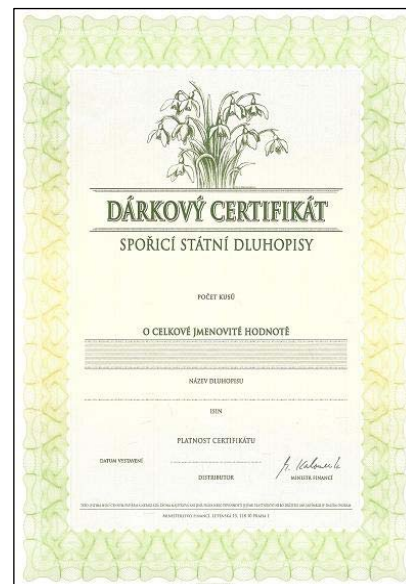
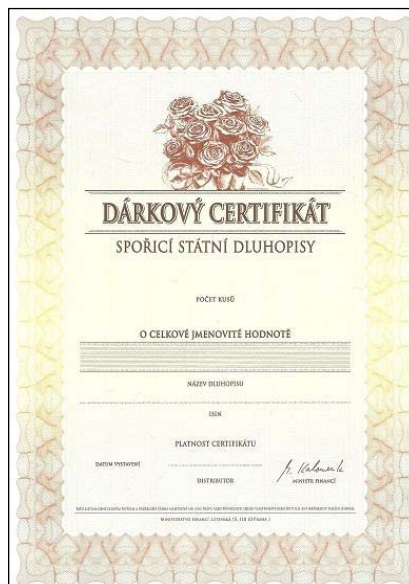
Také je zajímavé, že ač jeho hlavní dílo zní „Kapitál“, šlo o člověka, který ač z počátku žil v bohatství a dostatku neuměl s penězi vůbec hospodařit a za svého života přijímal podporu od široké skupiny dělníků, kteří se na něj skládali, stejně tak jako od svého přítele Bedřicha Engelse. Nebýt těchto jeho podporovatelů, skončil by jistě v chudobinci nebo na ulici. Zkrátka nebyl schopen s penězi vůbec hospodařit. Snad právě proto vedli jeho myšlenky ke komunismu, kde by se žilo bez peněz a všichni by měli dostatek toho co potřebují.

Ona je to krásná myšlenka, vlastně ideální stát, který však existuje jen ve scifi příbězích Star Treku nebo v legendárním českém seriálu Návštěvníci. Bohužel každá utopie je pohádkou a o pohádkách víme, že jsou nereálné. Rozhodně by jsme si měli tuto realitu přijmout a vštěpovat jí našim dětem i všem v našem okolí. Zejména během několika příštích měsíců, které budou plné předvolebních slibů a utopie. Uvědomme si, že nám nikdo nic nedá a že každou korunu, kterou nám slíbí populističtí politici stejně zaplatíme. Nevěřme slibům o vysokých důchodech a nízkých daních, to prostě z podstaty světa není možné. Můžeme jen více či méně hledat rozumnou míru mezi všemi nataženými dlaněmi, které lační po penězích a mezi tím co jsme ochotni sami z kapes dát do společné kasy, které říkáme stát. Vzpomeňte si na tato slova než hodíte svůj volební hlas.

Praha, 29. května 2013

Karl Heinrich Marx (* 5. května 1818, Trier – † 14. března 1883, London)

Když už jsme u toho kapitálu a kapitalismu je dobré zmínit i novou emisi státních spořicí dluhopisů, které, tak jako podzimní emisi doprovázejí listinné dárkové certifikáty, které je možno koupit společně s úpisem státních dluhopisů. Za vydání pamětního listu nebo dárkového certifikátu se platí, ale sběratelé jistě nebudou váhat si takový papír pořídit.

K nové jarní emisi jsou vydány dva druhy certifikátů. Autorkou kresby na nich je Mg.A. Markéta Kytková a jejich tisk provedla Státní tiskárna cenin, s. p. Praha. První z certifikátů je s motivem růží, druhý s motivem jarních sněženek. Pokud bude ministerstvo financí pokračovat, může vzniknout pěkná řada.

KLOBOUČNICKÁ - NEJEN FIRMA

Květen je jeden z nejkrásnějších měsíců v roce. Příroda začíná ukazovat svoji překrásnou tvář plnou vůní rozličných květů, přestože se sluníčko ještě občas schová za nějaký ten mrak a dokonce nás někdy potká velmi proměnlivé počasí s krátkou májovou přeháňkou. V takový čas, kdy nás náhle potká deštík šaháme zpravidla po deštnících. Ne vždy je ale deštník po ruce a pak přijde za vděk jakákoliv pokrývka hlavy. Dnes si ani neuvědomujeme, jaký význam taková pokrývka má a to nejen z pohledu vlastní potřeby.

Byly doby, kdy vyjít na ulici bez klobouku znamenalo velké faux pas. Nemluvě o dámských kloboucích, tak na pány bez buřinky či cylindru se pohlíželo téměř opovrženlivě. I to nejprostší dělnictvo nosilo alespoň čepici. Prostovlasý člověk byl prostě považován téměř za asociála. Časy se mění a dnes nejenže se klobouky skoro nenosí, ale častěji potkáme na ulici muže s vyholenou hlavou než s čepicí.

V době před sto a více lety bylo umění kloboučnické na vrcholu, přestože dějiny tohoto oboru jsou mnohem delší. Nejstarší doložené klobouky pocházejí z Mezopotámie a starého Řecka. V Evropě se používání klobouků rozšířilo v 15. století. Klobouk nesloužil jen jako módní doplněk, často byl atributem určitého úřadu nebo povolání. Pozůstatky takového rozlišení jsou dodnes např. vojenské uniformy nebo livreje. Klobouky byly rovněž součástí určitého společenského postavení jeho nositele. Jakákoliv pokrývka hlavy, tedy u mužů byla nutně i součástí bontonu, kdy smeknutím pokrývky byl vyjádřen pozdrav. Rozhodně to bylo elegantnější než sprosté pokřikování na druhou stranu ulice. Pomineme-li období baroka a velkých klobouků s barevnými péry známých z Dumasových mušketýrů, pak období klasických pánských klobouků nastalo až v 19. století.

Klasická buřinka, též známá jako tvrdák nebo bouřka byla poprvé vyrobena už v roce 1849 v Londýně. Výrobcem byla kloboučnická firma Thomas & William Bowler na základě objednávky od firmy Lock & Co. Ta byla pověřena svým zákazníkem vyrobit klobouk, který by měl myslivce chránit při jízdě na koni po revíru. Tím zákazníkem byl William Coke, hraběte z Leicesteru. Do té doby používané cylindry byly na jejich hlavách často sráženy větvemi či jinak poškozovány. Firma Lock si sama nevěděla rady jak vyrobit klobouk, který by odolával takovým překážkám a požádala Bowlerovy o vyřešení problému. Když byl model klobouku připraven, vydal se Coke 17. prosince 1849 do Londýna, aby si jej prohlédl. Traduje se, že když klobouk uviděl, položil ho na podlahu a dvakrát do něj silně praštil. Některé prameny uvádí, že na něj údajně šlápnul. Klobouk ale zkoušku vydržel a Coke byl nadšen. Zaplatil 12 šilinků a objednal další kusy. Firma Bowler začala tento klobouk v roce 1850 nabízet i dalším zákazníkům. Klobouk se začal šířit pod jejich jménem "bowler" či "bowler hat" tedy buřinka. Buřinka si rychle dobyla nejen Evropu, ale oblíbenou se stala hlavně v Americe a to ponejvíc u dělníků na železnici. U nás je pak spojena zejména s muži zákona a populárním radou Vacátkem. Buřinka se stala i oblíbeným doplňkem žen v jižní Americe, zejména Bolívii, Peru a Ekvádoru, kam je opět přinesli britští dělníci stavějící železnici. Nelze zapomenout ani na nejslavnějšího nositele buřinky na světě. Tuláka v podání Charlie Chaplina si bez jeho typické buřinky asi jen těžko dovedeme představit.

Klobouky se většinou vyrábějí z plsti, ale známe i látkové, kožené či slaměné. Slamáky stejně jako tzv. panamáky patřily mezi velmi oblíbené klobouky. Přestože název "Panamák" by mohl evokovat místo vzniku, tento typ klobouku vznikl v Ekvádoru. Jde o typ lehkého klobouku vyrobeného z vláken listů rostliny *Carludovica palmata*, který se stal populárním právě v Panamě. Z Ekvádoru byl dovážen pro dělníky pracující na stavbě panamského průplavu a odtud se pak rozšířilo nejen jeho jméno, ale i popularita.

Populárním se stal slamák nazývaný žirardák. Jeho typickými nositeli byl např. Maurice Chevalier nebo komik němé éry Buster Keaton. U nás je spojen zejména s Jiřím Suchým. Tento klobouk, ale získal své jméno od prvního slavného nositele, rakouského tenoristy a operetního herce Alexandra Girardiho. Buřinka, panamák i slamák žirardák jsou typickými a velmi rozšířenými klobouky přelomu 19. a 20. století a právě do těchto časů se vrátíme.

Dobové antické pokrývky hlavy

Charles S. Chaplin (1889-1977)

Dva druhy klobouků Panama (1935)

Klasický tvar klobouku Girardi (1910)

Reklama na Panamáky, asi 1905

Alexander Girardi (1850-1918)

Maurice Chevalier (1888-1972)

Rozvoj kloboučnictví přišel u nás zejména se zákazem dovozu klobouků z ciziny na přelomu 18-19. století. Až do 30. let 19. století byla hlavní produkce vyráběna ve Vídni, ale i v Praze se našlo několik kloboučnicků.

Jmenoval se Stanislav Bartoš. Narodil se v sobotu 13. listopadu 1866 v Plzni do rodiny měšťana a uzdáře Františka a Kateřiny Bartošové, rozené Müllerové. Po vystudování obchodní školy se stal krejčím. Nestal se tedy řezníkem po dědečkovi ani uzdářem jako jeho otec. Krejčovské řemeslo ho ale neuspokojovalo a tak šel prodávat látky. Zde našel uplatnění jako zástupce brněnských továren a tři roky působil v Teplicích. Aby si rozšířil obzor, vydal se do Velké Británie, kde se seznámil s výrobou slaměných klobouků a způsobem zpracování surovin. Po svém návratu do Prahy se oženil s o 8 let mladší Olgou Orlovou z Löwensteinu. Svatba se konala v úterý 6. února 1894 na Královských Vinohradech. Krátce na to se přihlásil se svojí ženou k pobytu v Praze, kde si našli byt v ulici Ve Smečkách č.p. 1354. Na konci roku se jim narodil syn František, ale ten velmi brzy, v březnu 1895 zemřel. Ještě koncem téhož roku, 28. listopadu 1895 se narodila dcera Stanislava. Následoval syn Václav narozený 10. února 1897. V pondělí 19. prosince 1898 se narodil syn Vladimír a nejmladším synem se stal Stanislav, narozený ve středu 2. září 1914. V tomto roce také získal Stanislav Bartoš domovské právo do Prahy, protože do té doby byl příslušný stále do rodné Plzně.

Po svém usazení v Praze ještě nějaký čas působil jako obchodní zástupce u kloboučnických firem v Praze a v roce 1898 založil firmu Šíp a Bartoš, výroba a prodej dámských klobouků. Svůj závod si otevřeli na Ferdinandově třídě proti Platýzu. V té době bylo v Praze 108 kloboučnických závodů a tedy velká konkurence. Trh byl ovlivňován nacionalismem a čeští zákazníci byli vyzýváni, aby kupovali jen české zboží a pouze u českých výrobců a obchodníků. Německé firmy byly bojkotovány. Bartoš tak měl okolnostmi další podporu pro své podnikání a obor kloboučnický považoval za obor perspektivní. Po čtyřech letech společného podnikání se Šípem se rozhodl osamostatnit. K tomu se rozhodl v úterý 3. června 1902 kdy ohlašuje u magistrátu hlavního města Prahy svoji živnost modistskou ve spojení s živností obchodní. První výrobní prostory si najal v Jakubské ulici na Starém Městě a obchod si pronajal v ulici Na Příkopě č. 6.

Zdá se, že poměrně dobře uspěl a již 5. března 1903 změnil způsob svého podnikání z malé živnosti na podnik s tovární výrobou na slaměné a plstěné klobouky a velkoobchod veškerými ozdobami na dámské klobouky. Tuto výrobu provozoval již v domě v Panské ulici č.p. 894, kam jí přestěhoval ze Starého Města. Z archivních záznamů se dá vyčíst, že i on sám s rodinou se poměrně často stěhoval. V letech 1894-1914 byl přihlášen celkem na devíti různých adresách. Jednou z nich byl u dům v Palackého ulici č.p. 716 nedaleko Václavského náměstí. Zde byl přihlášen od 28. února 1905. Tento dům se mu zřejmě zalíbil i pro jeho podnikání a tak ho v roce 1906 kupuje a umísťuje se nejen část výrobních prostor, ale hlavně prodejnu klobouků. Během několika málo let si vybudoval ještě další prodejnu na Václavském náměstí 10.

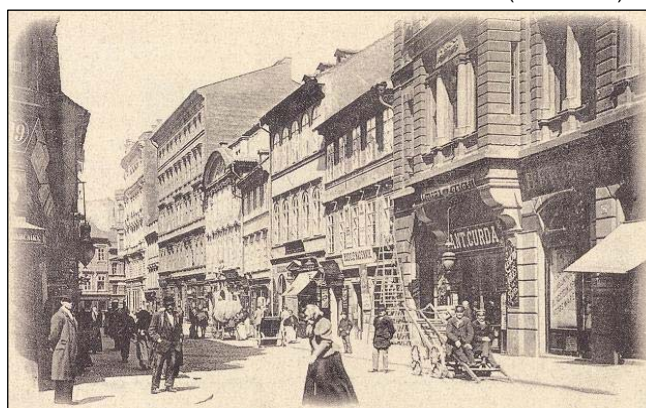
Maloobchodní prodej, ale nebylo to právě co by přinášelo dostatečný zisk jeho podniku. Kloboučnicků, jak víme bylo v Praze poměrně dost. Bartoš se začal specializovat na výrobu a zejména velkoobchod kloboučnickým zbožím pro modistky. Proto svým podáním ze dne 21. prosince 1909 oznámil obchodnímu soudu v Praze, že své tři prodejny za příčinou neodpovídajícího chodu ruší a během února 1910 přesídlí do nových prostor v Jungmannově třídě č.p. 21, kam přemístil jak výrobu tak prodejnu. Vzdal se rozsáhlé výroby pánských plstěných klobouků a svoji výrobu soustředil výhradně na pánské slaměné klobouky a plstěné klobouky dámské i dětské. Svoji výrobu stěhuje za hranice města do Vršovic u Prahy, kde kromě jejich výroby provozoval také výrobu příprav na klobouky s tím, že pobočný závod ponechává v Praze na Příkopě č.p. 848/6.

Původně malá osada Vršovice byla od roku 1885 městysem a k povýšení na město došlo v roce 1902. Tehdy zde bylo několik domů a povětšinou volné parcely. Na takových parcelách kousek nad nádražím, kde se říkalo na Borovance, byly postaveny v letech 1901-1910 budovy První české akciové mlékárny, které navrhl prof. Ing. Rudolf Kříženecký, stavitel a také profesor ČVUT v Praze, mj. bratr architekta Jana Kříženeckého, průkopníka české kinematografie. Na pozemcích těsně sousedících s mlékárnou byly postaveny budovy keramického družstva, které v roce 1906 zakoupil Stanislav Bartoš se záměrem vybudovat zde svoji továrnu. Domy č.p. 488 a 474 v nově vyznačené ulici V Horkách musely projít úpravou, aby se zde mohlo začít s výrobou klobouků. K tomu došlo v následujících měsících a v úterý 4. května 1909 ohlašuje Bartoš svoji živnost ve Vršovicích.

Byla postavena nová kotelná, strojírna na úpravu forem, barvírna a hlavní budova nastavena o dvě poschodí. Celý areál byl na rohové parcele a tak

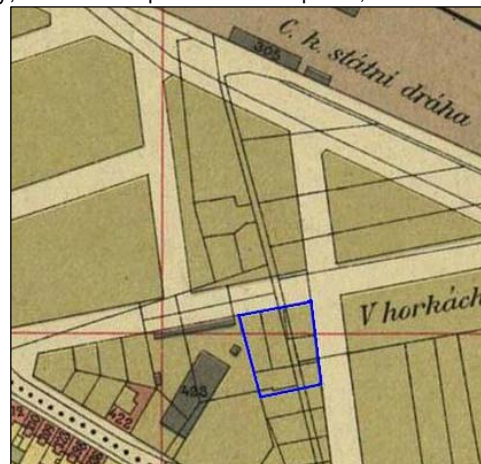
Stanislav Bartoš (1866-1935)

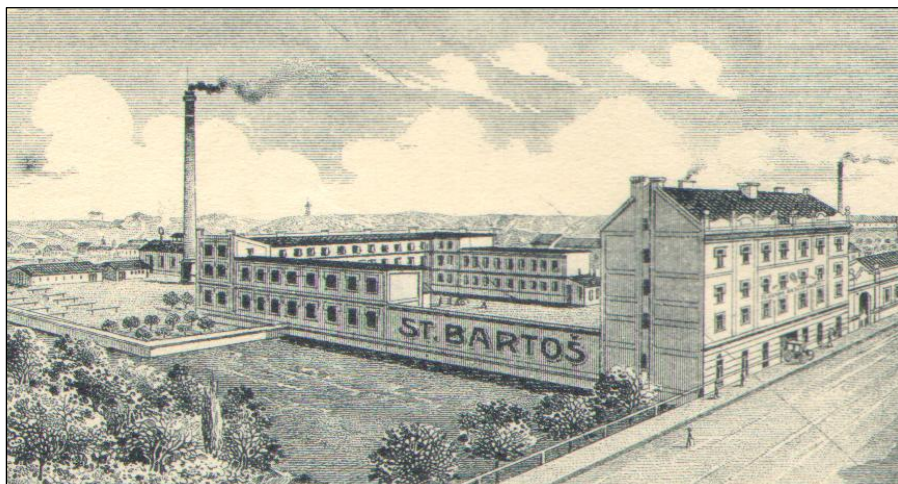
Palackého ulice kolem roku 1902 (foto poskytl www.starapraha.cz)

Čelní pohled na dům čp. 716, asi rok 1925

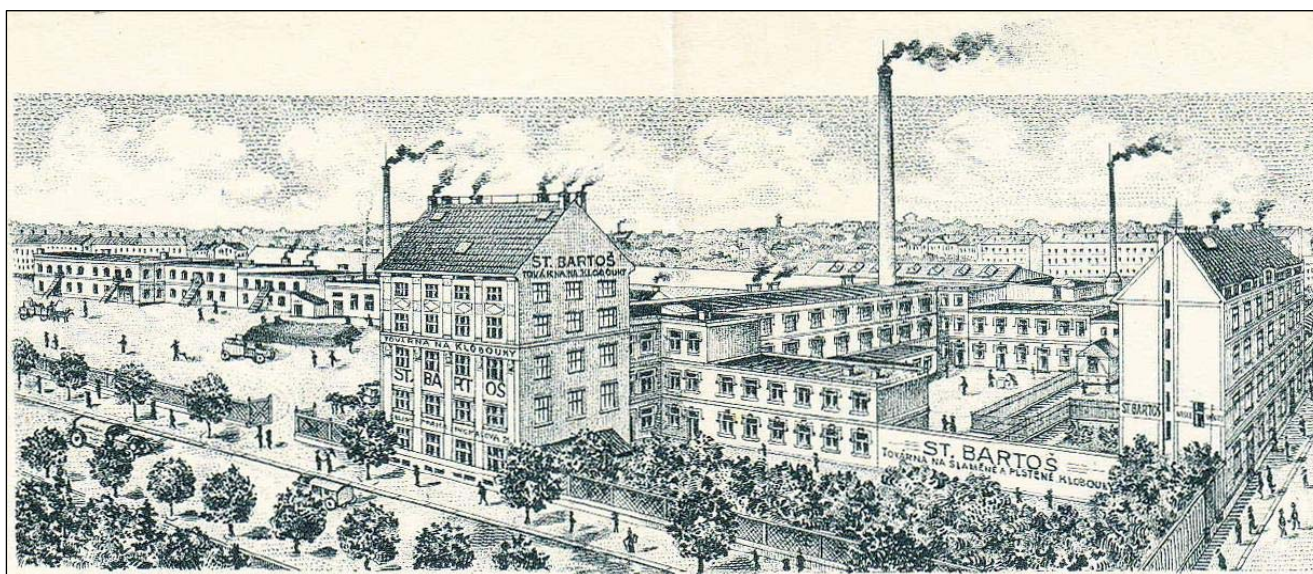

Dobová mapa s vyznačením pozemků pro továrnu. Z okolních domů stojí jen mlékárna a jsou vyznačeny parcely, plán Prahy z roku 1905

Ochranná známka továrny z roku 1911

< Pohled na původní továrnu z roku 1910

Továrna po roce 1925. Vpravo původní domy v Horkách, v popředí dům č.p. 633 v Kloboučnické ulici s nástavbou dvou pater z roku 1922. Na obou snímcích jsou vidět v pozadí budovy barvíren a bělidla, přistavené na později koupených pozemcích a rozdíl v ulici Kloboučnická.

bylo stále dost místa i na poměrně velkou zahradu. Výrobní prostory přesto brzo nestačily a stoupající výroba si vyžádala přístavbu dalšího domu č.p. 633, který byl postaven z boční strany a jeho průčelí směřovalo do vyznačené, tehdy ještě bezejmenné ulice. Ta byla po čase pojmenována Kloboučnická, právě s ohledem na zdejší výrobu. Stavba domu byla provedena v letech 1912-1914 ve zjemnělém kubistickém stylu. V roce 1922 pak byla tato budova nastavena o další dvě patra, následkem čehož byl zničen původně velmi výrazný kubistický štít a fasáda nástavby již nenesla tak výrazný architektonický rukopis, přesto je dodnes částečně patrná.

Bartoš si již v té době, stejně jako řada jiných podnikatelů, uvědomoval co znamená konkurenční boj a známost určité obchodní značky. Jeho továrna začínala být opravdu významnou a tak se rozhodl ochránit si to, čeho dosáhl. V pondělí 9. listopadu 1911 v 9:45 hod. přistoupil k zápisu ochranné známky do rejstříku vedeném Obchodní a živnostenskou komorou v Praze, kde byla známka pod č. 1226 Za/11 zaregistrována. V roce 1942 kdy došlo k jejímu ocenění byla vyčíslena její hodnota na 650.000 K.

V nových prostorách továrny se vyráběly hlavně dámské a dívčí klobouky slaměné i plstěné a pánské klobouky slaměné. Dámské plstěné klobouky vyráběl Bartoš ze surových šišáků, které barvil ve vlastní barvárně a upravoval dále na speciálních strojích z Německa a Itálie. Ve výrobě slaměných klobouků zaujal přední místo domácího průmyslu. Specialitou továrny byly pánské slaměné klobouky. Firma byla jedinou továrnou v celém Rakousku-Uhersku, která do roku 1918 vyráběla klobouky typu Girardi se kterými zdatně konkurovala anglickým i italským firmám. Za sezónu dokázala továrna vyrobit asi 120.000 klobouků. Pokud stačila zásoba šišáků vyráběla kromě klobouku Girardi i oblíbené panamské klobouky pro nejnáročnější klientelu.

Původně si pletiva a slaměné šišáky obstarávala firma dovozem z Japonska, Holandska, Indie, Equadoru i odjinud až do začátku 1. světové války. Dovezenou surovinu si sama barvila a i bělidla. Kapacita bělidla umožňovala zpracovat surovinu i pro konkurenční závody a některé obuvnické firmy,

Dobové obrázky klobouků jsou jen ilustrační a nepocházejí od Bartoše.

keré využívaly sisalová pletiva. I ve výrobě forem na dámské klobouky dosáhl Bartoš značného úspěchu. Dříve používané dřevěné hlavy postupně nahradil kolekcí hliníkových forem, které si vyráběl ve vlastní slévárně. Tyto formy se každý rok po sezóně přelivaly do nových moderních tvarů, takže značně ušetřil za používaný materiál a měl náskok před konkurencí.

Továrna zažila v letech 1910-1914 největší rozmach výroby, který ukončila 1. světová válka. Během ní ustala téměř veškerá výroba a export se zcela zastavil. Z počtu 120 zaměstnanců byla většina mužů povolána do armády a těm ostatním včetně žen byla práce značně omezována. O to víc se podařilo rozjet výrobu po válce, kdy továrna zpočátku nestačila vyhovět poptávce. Kromě nástavby stávajících budov byly přikoupeno dalších pět přilehlých parcel, kde byla vybudována moderní barvírna, bělidlo na slámu a byla zde vybudována i vlastní elektrárna pro pohon všech zdejších strojů. K šití klobouků používal německé šicí stroje Annitta a Anita-Lock nebo americké stroje Willot.

V době konjunktury zásobovala firma svými klobouky prodejny ve většině států Evropy a stala se jedním z největších výrobců v Československu. Export směřoval zejména do Dánska, Švédska, Finska, Lotyšska a Estonska, ale také do Holandska a Jugoslávie. Významným trhem bylo Švýcarsko, kde měla firma i své obchodní zastoupení. Vývoz, ale putoval také do Venezuely a britských kolonií po celém světě. Pro domácí trh měla firma 11 obchodních zástupců a pět aut s kolekcemi, se kterými byl obstaráván styk se zákazníky. Těmi byly zejména menší modistky a kloboučníci, kterých bylo v Čechách a na Moravě kolem čtyř tisíc. Koncem dvacátých let bylo ve firmě zaměstnáno v sezóně až 300 dělníků. Tak velkou továrnu už neřídil Bartoš sám. Kromě něho zde pracovali dva ředitelé. Jedním byl bývalý důstojník, kapitán Adolf Steinmetzer a druhým byl ekonom Alois Klozar. Už od mládí pracoval ve firmě i syn Vladimír, který se postupně zapracovával z obchodního příručího a účetního až na prokuristu firmy, kterým byl jmenován v roce 1925.

Přestože na počátku svého podnikání neměl Bartoš příliš dobré výsledky s prodejem v malém, situace ve 20. letech se zdála být odlišnou. Zřejmě i z podnětu syna Vladimíra rozhodl o větších změnách v podniku. Ty probíhaly v letech 1927-1929. Nejprve došlo ke zboření domu v Palackého ulici č.p. 716/13, kde byla dlouhá léta nejen jedna z prodejen, ale i byt rodiny Bartošových. Na místě původního klasicistního domu vyrostla v roce 1928 novostavba obchodního domu podle návrhu arch. Bohdana Bečky ve stylu tzv. vědeckého funkcionalismu. Ve stejném roce byla otevřena i nová prodejna v Moravské Ostravě v ulici 28. října 3, později přenesená na Masarykovo náměstí č.2. V říjnu 1929 byla otevřena ještě prodejna v Brně na Nové ulici, přestěhovaná v roce 1931 do ulice Poštovské č.1 a později již trvale do ulice Minoritské č.4.

I profesní dráha Stanislava Bartoše byla koncem 20. let na vrcholu. Působil jako místopředseda Sdružení československých továren na klobouky. V oboru kloboučnickém byl uznávaným odborníkem a i v souvislosti s působením v oborovém svazu požádal v březnu 1928 o ustavení stálým soudním znalcem pro obor dámských, pánských a dívčích klobouků jakož i veškerých příprav pro modistky.

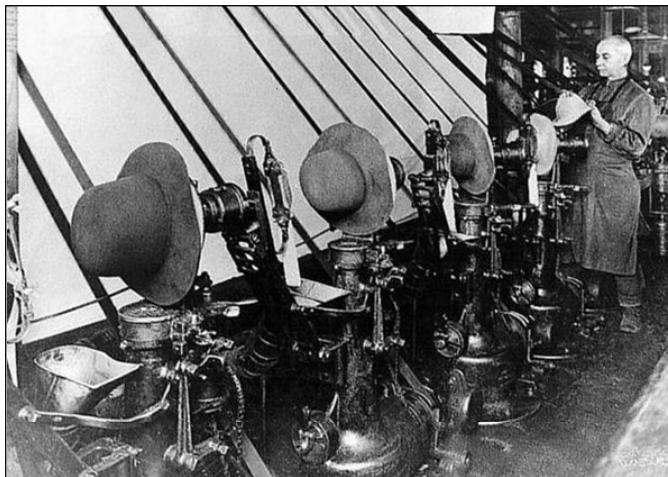
Bohužel však tuto úspěšnou kariéru osobní i firemní narušily události z října 1929, které jsou obecně známé jako krach na newyorské burze. S nástupem světové hospodářské krize přišla dlouhá řada nepříznivých událostí. Export klobouků se začal rychle omezovat až se zcela zastavil v roce 1931 zejména díky přijatým ochranným clům v téměř celé Evropě. Firmě zůstal jen domácí trh, ale i ten se díky krizi začal výrazně zmenšovat. Klobouky byly to poslední co by si lidi v době krize nezbytně pořizovali. Stovky lidí byly z továrny propuštěny a počet dělníků klesl na 120 osob. V sezóně se počet zaměstnanců zvyšoval o příležitostně najímané dělníky asi na 200 osob.

Počátkem roku 1932 se finanční situace podniku zhoršila. Aby firma přežila, muselo dojít k získání překlenovacího úvěru. Ten poskytla Česká banka v Praze v částce 2.500.000 Kč s úrokovou sazbou 10% p.a. Zárukou za úvěr byla továrna ve Vršovcích, jejíž budovy byly zatíženy zástavním právem.

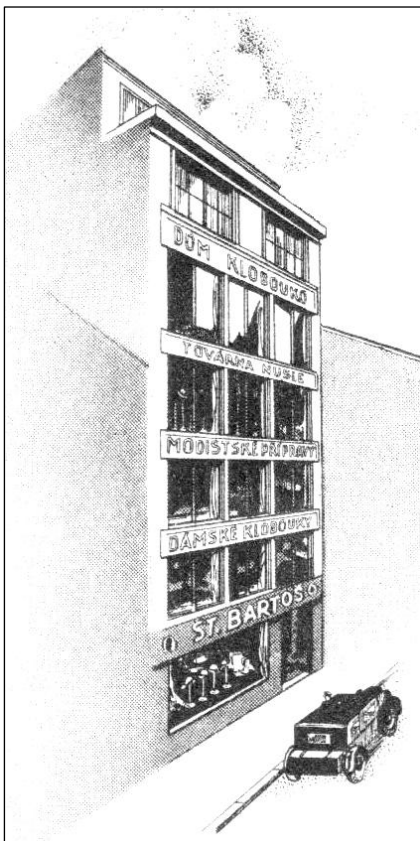

Ředitel továrny na klobouky
Alois Klozar, rok 1932

Vladimír Bartoš v klobouku, fotografie z roku 1919 pochází ze žádosti o cestovní pas (NAČR)
Vedle pak dobová fotografie strojů na výrobu plstěných klobouků, asi kolem roku 1930

Tragický výsledek velkého pracovního vypětí sil a trvalého stresu se projevil na zdraví Stanislava Bartoše. Projevila se u něho duševní choroba, pro kterou již nebyl schopen nadále řídit firmu. Usnesením Okresního soudu civilního v Praze ze dne 25. ledna 1933 byl úplně zbaven svéprávnosti a to na základě posudků lékařů MUDr. Edwarda Knoblocha a MUDr. Huga Bondyho. Opatrovníkem byl ustanoven rodinný právník JUDr. Vilém Gütig.

V této nelehké situaci se vedení firmy ujal syn Vladimír společně s dosavadními řediteli podniku. Ředitel Adolf Steinmetzer z firmy v lednu 1935 odešel, resp. byl propuštěn ze služeb. Bartošova pozice, ale nebyla jednoduchá. Měl jen omezené pravomoci a veškeré jeho kroky musel odsouhlasit JUDr. Gütig jako zákonný opatrovník, jednající za Stanislava Bartoše. Ten byl umístěn v Zemském ústavu pro choromyslné v Bohnicích, kde nakonec v pátek 8. února 1935 zemřel.

Nastalo poměrně dlouhé období kdy se projednávala pozůstalost. Stanislav Bartoš po sobě zanechal závěť sepsanou 15. září 1932, tedy čtyři měsíce před tím, než byl zbaven svéprávnosti a tak vznikly pochybnosti zda jí sepsal za plného vědomí. Závěť ale neobsahovala žádné neobvyklé požadavky, byť v odkaze bylo stanoveno několik podmínek. Jediným dědicem, který zdědil továrnu i ostatní majetek byl syn Vladimír Bartoš. Podmínkou zapsanou jako věčné břemeno na nemovitosti byl odkaz pro další dvě osoby. To první osobou pro kterou byl odkaz určen byl nejstarší syn Václav. Zastavme se u něj na okamžik. Proč nebyl dědicem firmy on?. Doposud o něm kromě jeho narození nebyla zmínka. Důvod nalezneme právě v textu onoho odkazu kde se výslovně uvádí: „pro chorého Václava Bartoše za odkaz doživotní renty sestávající se zaopatření dle poslední vůle ze dne 15. září 1932 odst. 2.) t.j. placení na výživu chorého, péči a šacení ve výši jak bude potřebná v Zemském ústavě v Bohnicích, neb jiném ústavě ve smyslu odst. 2 poslední vůle“. Zde je zajímavá souvislost se otcem. Zřejmě šlo o nějakou dědičnou nemoc, která postihla i jeho syna. Vkladem zástavního práva tak zajistil, že o syna bude za všech okolností postaráno.

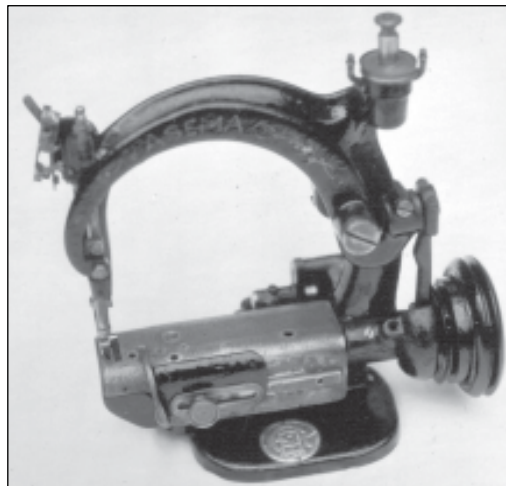
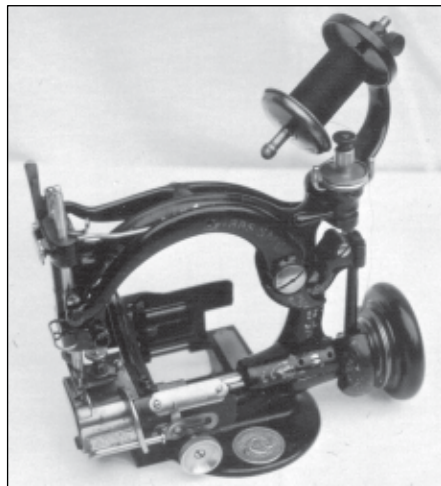
Druhou osobou, které byl stanoven odkaz byla nezletilá Olga Steinmetzerová, dcera bývalého ředitele továrny, které byla určena částka 177.346,45 Kč. Celá pozůstalost byla ukončena na základě odevzdací listiny Okresního soudu civilního pro vnitřní Prahu vydané 2. března 1938. Na jejím základě se stal Vladimír Bartoš jediným majitelem firmy.

Hospodářská krize již firmu opustila, ale na řízení firmy zůstal mladý Bartoš sám. Ředitel Alois Klozar v červnu 1937 zemřel. Proto si vybral nového spolupracovníka, kterým se stal Jan Kupec, jehož Bartoš jmenoval 5. září 1938 prokuristou firmy. Za jeho pomoci uvedl ve firmě rejstříkový stav do skutečného stavu, protože do této doby vlastně nebyla zapsána pobočka v Moravské Ostravě, ač již několik let existovala. Zápis se prováděl ještě za jeho otce a asi již vzhledem k jeho zhoršujícímu se zdravotnímu stavu nebyla agenda zcela dotažena do řádného zápisu. Současně také přestěhoval sídlo podniku zpět do Prahy na adresu v Palackého ulici. Nesmíme zapomenout, že od roku 1909 kdy byla ohlášena výroba v továrně ve Vršovicích byla vedena zde a pražské prodejny byly odštěpnými závody. Nyní se situace otočila a továrna byla oním odštěpným závodem. Tato drobnost hrála roli spíše se správní agendě ve vztahu k finančnímu úřadu a místní příslušnosti, než že by vadilo, že sídlo firmy bylo formálně ve Vršovicích. Ty byly stejně již v roce 1922 připojeny k Praze.

V době druhé republiky měla firma 273 zaměstnanců a denně byla schopna vyrobit asi 2.000 kusů dámských klobouků. Firma si dále vyvíjela a zlepšovala své technologie výroby, ale věnovala se i zdokonalení vlastních receptur na barvení různých druhů materiálů. Jednou z úspěšných receptur bylo i rychleschnoucí tužidlo

Kresba obchodního domu z firemního účtu,
dole fotografie Palackého ulice po roce 1938

Dobové šicí stroje určené pro kloboučnickou výrobu od firmy Willcox, asi kolem roku 1925-1935

Stabarto, které firmy vyráběla i pro jiné zákazníky. Vznikem Protektorátu se toho pro firmu až tolik nezměnilo. Stále zůstává v českých rukou, produkce zůstává zachována jen dochází postupně k omezování exportu. Ten směřoval zejména do Švédska, Dánska, Chorvatska, Rumunska, Maďarska, Bulharska a pochopitelně také na Slovensko. Změna nastala vlastně jen v adresách, kde byly prodejny. Ty se nestěhovaly, jen jak je obvyklé při změně režimu, došlo k přejmenování ulic a tak z nám dobře známé Palackého ulice se stala Pasiřská a z Masarykova náměstí v Ostravě se stalo náměstí Hlavní. Jedinou újmou ze strany úřadů bylo zabavení osobního vozu Studebaker Dictator, který si Bartoš pořídil v roce 1937. Setkal se s ním až v únoru 1947, poté co byl vůz po válce dohledán a sjednána dohoda s majitelem, který vůz mezitím koupil od Fondu národní obnovy.

S počátkem 2. světové války i během ní se řada zavedených rodinných firem přeměnila na akciové společnosti. Důvody byly různé od rozptýlení vlastnictví na více členů rodiny a zabránění tak případné konfiskaci celého podniku až po obavy z tahanic dědiců po smrti majitele a zničení podniku, který tak celý život pracně budoval. Vladimír Bartoš se k rozhodnutí přeměnit podnik na akciovou společnost rozhodl v roce 1943 a začal připravovat vše k přeměně. Podle zakladatelské zprávy byla dosavadní firma postavena na solidním základě a stoupající odbytl podnik k důležitým podnikům. Aby bylo možné udržet stávající hospodářskou pozici a získat finanční nezávislost od dosavadního majitele bylo třeba přistoupit ke změně formy a k přeměně na akciovou společnost. V rámci tohoto rozhodnutí se Bartoš rozhodl oddělit obchod, prodejní síť a velkoobchod s přípravami pro modistky od tovární výroby. Proto založil rovnou dvě akciové společnosti.

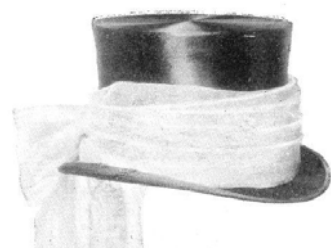
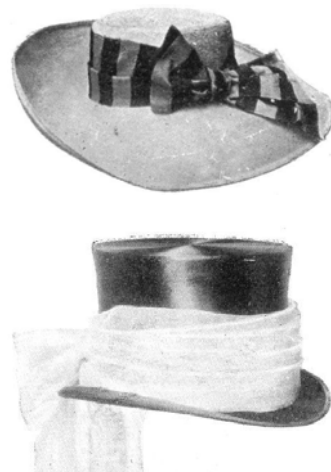

Do té první, kterou by firma "St. Bartoš, a.s." vložil obchodní síť s dosavadními prodejny a její kapitál byl ustaven ve výši 1.000.000 K rozdělený na 1.000 akcií na majitele po 1.000 K. Stanovy byly schváleny ministerstvem hospodářství a práce a udělen souhlas se zřízením společnosti výměrem č.j. W VII/2-56.696/44 z 8. února 1944. Na ustavující valné hromadě konané v pátek 11. února 1944 upsal veškeré akcie Vladimír Bartoš a stal se jediným akcionářem firmy.

Podle východiskové bilance k 1. lednu 1942 byla hodnota aktiv 5.332.426,95 K a sestávala se zejména z pohledávek ve výši 3.268.944 K, zásob zboží za 1.620.572 K a obchodního zařízení v ceně 291.116,50 K. Obchodní dům v Palackého ulici, oceněný v roce 1940 na 1.534.122,65 K, vložen do majetku firmy nebyl. Částka 1.000.000 K základního kapitálu byla čistým přínosem do firmy. Podle znění stanov mohly být kromě jednotlivých akcií vydány i násobkové po 25 ks. Ve skutečnosti však k vydání akcií nikdy nedošlo. Konec války se blížil a tisk akcií s povinně německým textem se zdál zbytečným.

Jelikož všechny akcie vlastnila jen jedna osoba, bylo vystaveno potvrzení o vlastnictví akcií s výslovným uvedením, že v dnešní době není možno dáti natisknout nové akcie. To byla opravdu reálná situace konce války, kdy nebyl dostatek papíru ani na tisk nutných dokumentů a dokonce bylo omezováno i vydávání novin, které byly kráceny na menší počet stran. Podobně to s akciemi dopadlo i u druhé společnosti.

Druhá akciovka založená pod názvem "St. Bartoš, továrna na klobouky a.s." převzala celou továrnu včetně ochranné známky, všech receptur a patentů. Stanovy byly schváleny 8. února 1944 výměrem stejného ministerstva pod č.j. W VII/2-56.202/44. Na ustavující valné hromadě konané ve stejný den, tj. 11. února 1944, byl schválen kapitál ve výši 6.000.000 K rozdělený na 6.000 akcií na majitele po 1.000 K. Hlavním akcionářem se stal Vladimír Bartoš, který převzal 5.800 akcií, tedy

Podepsaná firma „St. Bartoš a.s.“ zastoupená všemi svými členy správní rady potvrzuje, že panu Vladimíru Bartošovi, továrníku, bytem v Praze II., Pasířská ul.č. 13 náleží 1.000 kusů akcií naší společnosti, v nominální hodnotě po K 1.000.--, tudíž v celkové jmenovité hodnotě K 1.000.000.-- slovy: jeden milion korun.

Tyto akcie obdržel dle § 7 našich stanov p. továrník Vladimír Bartoš jakožto úplatu za svůj přínos uvedený v §u 3. stanov.

Toto potvrzení se vydává p. továrníku Vl. Bartošovi z toho důvodu, že v dnešní době není možno dáti natisknouti nové akcie.

V Praze dne 18. ledna 1945.

Stanislava Rubicková
Michal Rubický
Michal Rubický

Ich beurkunde ./.
 Osvědčuji ./.

B037 – Potvrzení na 1.000 akcií po 1.000 K firmy St. Bartoš a.s., vydané 18. 1. 1945 na jméno majitele představuje celý kapitál

Podepsaná firma "St. Bartoš, továrna na klobouky a.s." zastoupená všemi členy správní rady potvrzuje, že panu Stanislavu Bartošovi, řediteli, bytem v Praze XIII.- Vršovických, V Borkách čp. 488 náleží 200 kusů akcií naší společnosti v nom. hodnotě po K 1.000.--, tudíž v celkové jmenovité hodnotě K 200.000.-- slovy: dvě stě tisíc korun.

Tyto akcie obdržel dle §u 7. našich stanov p. ředitel St. Bartoš, jakožto úplatu za svůj přínos uvedený v §u 3. stanov.

Toto potvrzení se vydává p. řediteli St. Bartošovi z toho důvodu, že v dnešní době není možno dáti natisknouti nové akcie.

V Praze, dne 18. ledna 1945.

Stanislava Rubicková
Michal Rubický
Michal Rubický

Ich beurkunde ./.
 Osvědčuji ./.

B270 - Potvrzení na 200 akcií po 1.000 K firmy St. Bartoš, továrna na klobouky a.s. vydané 18. 1. 1945 na jméno menšího akcionáře

PROZATIMNÍ LIST

na 904 akcií fy. St. Bartoš, továrna na klobouky a.s. v Praze s nárokem na dividendu za rok 1945

čísel 1 až 904 slovy jedna až devětsetčtyřicet

Doručitel tohoto prozatímního listu bude vydáno 904 kusů / slovy devětsetčtyřicet kusů / akcií fy. St. Bartoš, továrna na klobouky a.s. v Praze, plně splacených a majiteli znějících nom. á 1.000.-- Kčs v celkové jmenovité hodnotě Kčs. 904.000.-- slovy devětsetčtyřicet tisíc Kčs.

Akcie budou vydány proti vrácení tohoto listu, jakmile budou vytištěny.

Až do vydání akcií opravňuje tento list k výkonu všech práv, jež podle zákona a stanov přísluší každému akcionáři, zejména k nároku na vydání legitimace opravňující k hlasování na valné hromadě a osvědčuje nárok na poměrný podíl na čistém zisku a jmění společnosti.

ST. BARTOŠ
 TOVÁRNA NA KLOBOUKY A.S. SPOL.
 PRAHA II, PALACKÉHO UL. 13
 Telefon: 241-09, 398-14

V Praze, dne 5. ledna 1949.

Povolení ministerstva financí č.j. 255.384/48-III/1

ze dne 20. prosince 1948

POSTOVNÍ SPORITELNA,
 národní podnik
 PRAHA

Osvědčuji ./.

Michal Rubický
Michal Rubický

B302 – Zatímní list na 904 akcií po 1.000 Kčs firmy St. Bartoš, továrna na klobouky a.s. vydaný 5. 1. 1949

PROZATIMNÍ LIST

na 4.896 akcií fy. St. Bartoš, továrna na klobouky a.s. v Praze, s nárokem na dividendu za rok 1945

čísel 1 až 4.896 slovy čtyřtisíc osmdesát devět až pět tisíc osmdesát

Doručitel tohoto prozatímního listu bude vydáno 4.896 kusů / slovy čtyřtisíc osmdesát devět kusů / akcií fy. St. Bartoš, továrna na klobouky a.s. v Praze, plně splacených a majiteli znějících nom. á 1.000.-- Kčs v celkové jmenovité hodnotě Kčs. 4.896.000.-- slovy čtyřmilion osmdesát devět tisíc Kčs.

Akcie budou vydány proti vrácení tohoto listu, jakmile budou vytištěny.

Až do vydání akcií opravňuje tento list k výkonu všech práv, jež podle zákona a stanov přísluší každému akcionáři, zejména k nároku na vydání legitimace opravňující k hlasování na valné hromadě a osvědčuje nárok na poměrný podíl na čistém zisku a jmění společnosti.

ST. BARTOŠ
 TOVÁRNA NA KLOBOUKY A.S. SPOL.
 PRAHA II, PALACKÉHO UL. 13
 Telefon: 241-09, 398-14

V Praze, dne 5. ledna 1949.

Osvědčuji ./.

Stanislava Rubicková
Michal Rubický
Michal Rubický

B302a – Zatímní list na 4.896 akcií po 1.000 Kčs firmy St. Bartoš, továrna na klobouky a.s. vydaný 5. 1. 1949

Tyto čtyři listiny představují 100% akcií u obou akciových společností a jejich originály jsou uloženy v SOA Praha, ve sbírce akcií. Na rubové straně každého listu jsou doložky k ověření podpisů s příslušnými kolký. Akcie nebyly nikdy efektivně vytištěny a existují tedy jen tyto listiny.

Vladimír Bartoš (*1898), foto z roku 1948

Stanislav Bartoš (*1914), foto z roku 1947

Karel Vandas (*1907), foto z roku 1947

Klobouk Edvarda Beneše (vystaveno 2009)

96,67% akcií, ostatních 200 ks akcií získal nejmladší bratr Stanislav Bartoš, který začal rovněž pracovat ve firmě. Do obchodního rejstříku byla první akciovka zapsána 7. března 1944, druhá pak o den později. Přestože obě firmy vznikly až v roce 1944, formálně se tak stalo k 1. lednu 1942, proto také bilance a ocenění vycházelo zejména z výsledovky k tomuto datu. Podobný postup vzniku se zpětnou platností nebyl v té době neobvyklý a používal se i později, zejména po únoru 1948.

V zakladatelské zprávě jsou poměrně dobře zachyceny údaje o obchodní zdatnosti firmy i počtu zaměstnanců. Jen pro představu:

rok	obrat	úředníci a dělníci	mzdy celkem
1938	12.831.000 K	35 238	2.278.000 K
1939	15.834.000 K	33 231	2.399.000 K
1940	19.220.000 K	28 228	3.059.000 K
1941	26.253.000 K	26 221	5.205.000 K
1942	20.226.000 K	25 208	4.207.000 K
1943	9.376.000 K (1. pol.)	21 184	2.175.000 K

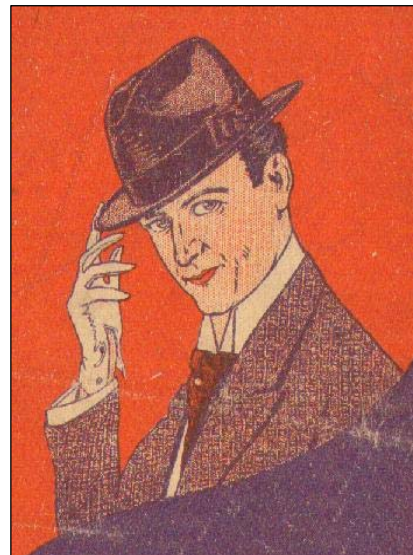
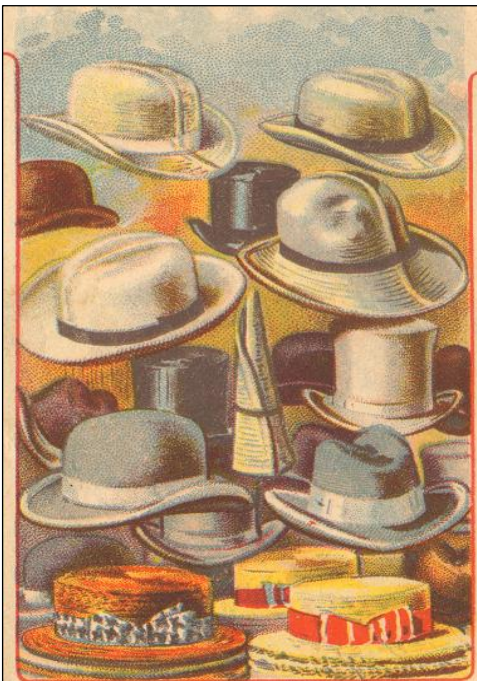
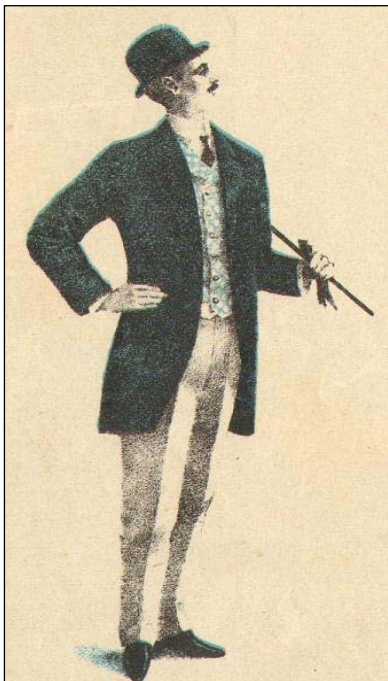
V zakladatelské zprávě je celkem podrobně rozepsáno technické vybavení továrny. Uveden je zde např. stroj na rytí hlav Hoff-Nitra, napařovačky na tuhé klobouky, celkem 61 šicích strojů pro vrchní steh, 34 šicích pro spodní steh, 34 strojů na tzv. křížkosteh, 10 strojů normálních (např. zn. Lada, Köhler a Bobin), 15 šicích strojů speciálních, 7 šicích strojů s tzv. kompletní výbavou. Všechny stroje se využívaly průběžně podle potřeby a mimo šicí sezónu byly ty nepoužívané uloženy ve skladu. Součástí továrny byl i kotol na denaturaci lihu o obsahu 200 litrů, který se používal k výrobě rychle schnoucích tužidel pro výrobu klobouků. Ve formárně byla malá pásková pila a různé hoblovačky, narovnávačky a frézovací stroje. V šicích sálech byly různé menší pracovní stroje, lisy, stroje na hlazení filců apod. Ke kotelnám byl postaven tovární komín z radiálek dosahující výšky 50 metrů.

Ještě se trochu zastavme u hodnoty firmy. Podle ocenění k 31. prosinci 1940 měly budovy a parcely ve Vršovcích hodnotu 924.104,55 K. Podle bilance k 1. lednu 1942 byly vkládané v hodnotě 2.109.898,70 K, to by však odpovídalo ceně včetně obchodního domu v Palackého ulici, protože takový nárůst ceny jen u továrny není ničím podložen. Ochranná známka byla oceněna v roce 1942 částkou 650.000 K a speciální receptury výroby a barvení, formy a vložky včetně receptury na Stabarto celkovou částkou 350.000 K. Strojní vybavení částkou 1.612.742 K. Nicméně zajímavou okolností vyčteme z několika dokumentů. Podle zakladatelské smlouvy, ocenění i zřizovacích listin vložil Vladimír Bartoš veškeré nemovitosti do nově založených akciových společností jako jeden z majetků. V katastru nemovitostí, ale žádný záznam o převodu není zapsán a na zápis, kterým on sám získal budovy na základě dědictví navazuje až zápis o převodu na stát po znárodnění. Listiny o pravém stavu a důvodech proč nedošlo k zápisu bohužel mlčí. Možná to souvisí s poněkud, řekněme, ne příliš dobře vedenou agendou. Částečné vysvětlení se objevuje v zápisu z II. řádné valné hromady konané 4. listopadu 1947. Zde se uvádí, že v zakladatelské zprávě byly sepsány všechny pozemky, ale jen jejich část. Dále pak v důsledku změny katastrálního území došlo 6. června 1946 k převodu všech nemovitostí a pozemků v této části Vršovíc nově do katastru Nuslí, kde získaly zcela nová čísla pozemků i domů. V důsledku této chyby byly údajně zaneseny jako vklad do společnosti i nemovitosti, které byly vždy a zůstávají ve výhradním vlastnictví Vladimíra Bartoše. Díky tomu došlo k prodloužení lhůty zápisu pravého stavu do katastru nemovitostí a do února 1948 k tomu již nedošlo.

Na konci války se ocitáme vlastně ve velmi zvláštní situaci. Současně existují tři podniky s názvem St. Bartoš. Původní firma jednotlivce, která by měla být vymazána pro zánik, resp. vložení jejího celého majetku do dvou nových firem a pak dvě samostatné akciové společnosti. Není divu, že tento stav zamotal hlavu nejen obchodnímu soudu, ale i později při znárodnění.

Projděme tedy další historii všech firem postupně. Výmaz původní firmy kupce jednotlivce měl být proveden ještě v roce 1945, ale úřední šiml si zařadoval a výmaz firmy se díky poválečnému zmatku a zápisům národních správ, konfiskací majetku a znárodnění protáhl tak, že přestože firma již prakticky neexistovala byla výměrem ministerstva vnitřního obchodu z 21. května 1948 do podniku zavedena národní správa. Firma byla 28. července 1948 znárodněna a o dva dny později její majetková podstata začleněna do podniku Textilia, národní podnik. Tato národní správa byla zrušena až 2. února 1950, kdy bylo zjištěno, že firma St. Bartoš byla dříve začleněna do národního podniku Tonak, továrna na klobouky, národní podnik v Novém Jičíně. Tím, že nebylo vlastně co znárodnět, ztratily národní podniky o prázdnu skořápku zájem. Jiná situace byla u obou akciovek.

Výměrem magistrátu hlavního města Prahy ze dne 18. března 1948 byla do podniku St. Bartoš a.s. zavedena národní správa a národním správcem ustanovena firma Tonak, továrna na klobouky, n.p. v Novém Jičíně. Vladimír Bartoš byl kupodivu zapsán jako jeden ze zmocněnců národní správy. Nebyla to jediná kuriozita, že byl původní majitel jmenován národním správcem svého bývalého podniku. Zápis proběhl nejprve v soudu v Moravské Ostravě a teprve zpětně u soudu v Praze.

Ministerstvo vnitřního obchodu vydalo 21. května 1948 výměr, kterým jmenovalo národním správcem Karla Bedřicha (ředitel Evidenční kanceláře

textilního zboží v Praze) do firmy St. Bartoš, kdežto firmě tonak zůstane nadále národní správa továrny. Karel Bedřich byl jako národní správce odvolán výměrem ministerstva vnitřního obchodu z 9. července 1949 a to na základě vyhlášky č.1841 z 28. července 1948, kterou byla firma znárodněna a začleněna do národního podniku Textilia. Zápisem těchto skutečností u odštěpných závodů v dubnu 1950 vlastně život firmy končí.

Osud druhé akciovky, tedy továrny byl velmi podobný. Výměrem magistrátu hlavního města Prahy z 1. března 1948 byla do továrny dosazena národní správa a národním správcem ustanoveny Československé textilní závody, národní podnik. Kromě toho, že byl tento výměr vydán čtyři dny po komunistickém převratu, pak prvního března byla neděle. Čs. textilní závody však magistrátu výměr vrátily s odůvodněním, že národním správcem by měl být správně Tonak, národní podnik a nikoli oni, jako ústřední orgán znárodněných podniků oboru textilního. Jak vidět snaha znárodnit všechno a hned měla své trhliny. Opravený výměr s odůvodněním údajného nebezpečí z prodlení byl vydán 18. března 1948 již na Tonak. Národními správci byli jmenováni Vladimír Bartoš a Karel Vandas co dosavadní členové správní rady. Chyby v zápisech mezi oběma společnostmi vedly i zde k zápisu jiných osob a následné opravě. Po vydání výměru o znárodnění továrny a jejím začlenění 29. června 1948 do podniku Tonak, továrna na klobouky, národní podnik došlo v roce 1950 k delimitaci podniku a továrna přešla pod Otavan, národní podnik Katovice.

Další historie je již celkem smutná. Továrna byla postupně likvidována jak po výrobní stránce, tak zejména fyzické. Tonak získal zbylé budovy v Bartošově vlastnictví do svého majetku výměrem z 3. listopadu 1953. Z výrobních prostor se staly sklady a kanceláře a ty časem nahradily byty. Podle dohody z 30. května 1959 získal všechny objekty Obvodní podnik bytového hospodářství v Praze 4. Ten také nechal v 80. letech strhnout tovární komín a na rohové parcele, kde bývala zahrada, postavil dva panelové domy s byty. Podobně zastavil i pozemky kde stála barevna a bělidlo.

Ani obchodní dům neušel úpravám. Textilia velmi brzo předala prodejnu v Palackého ulici podniku zahraničního obchodu Tuzex, který zde provedl v 60. letech přestavbu. Obchodní dům tak přišel o většinu původních architektonických prvků, ale přesto byla přestavba provedena nově, tvarově i stylem se podobala. Tuzex zde měl svoji prodejnu ještě v 90. letech. Bohužel nový majitel objektu se rozhodl zde mít moderní hotel. Přestože Pražský ústav památkové péče odmítl v srpnu 1999 jakoukoliv možnost demolice, majitel začal postupně demontovat vnitřní vybavení až vlastně zbyl jen betonový skelet. Nátlak investora na úřad magistrátu měl svůj vliv a o měsíc později již je vyjádřeno souhlasné stanovisko s demolicí. V prosinci 2000 je pak vydáno povolení k odstranění stavby i stanovisko k novostavbě. Stavební povolení ke stavbě hotelu bylo vydáno 30. července 2002, původní objekt byl demolován o rok později. Přesto je na tomto místě dodnes prázdná stavební proluka kde nestojí ani původní dům, ani ona zázračně povolená novostavba. Existují jen architektonické studie. Vzhledem k tomu, že akcie nebyly vytištěny, existují jen ony strojem psané listiny, dá se říci, že po firmě Stanislava Bartoše nezbylo téměř nic než pár zaprášených dokumentů a možná někde na půdě ve staré krabici zaprášený klobouk po babičce.

Návrh stavby v proluce z diplomové práce Bc. Vojtěcha Taraby, 2010/11, FA ČVUT

Rudolf Píša

Použitá literatura z knihovny MCP:

Ročenky Industrie Compass a Compass Financial Jahrbuch 1901-1944

Almanach okresu Praha XIII., 1934

PhDr. Jaroslav Láník, CSc., Historie a současnost podnikání v Praze, 2004

Kateřina Hanzíková, Demolice bývalého Tuzexu v ulici Palackého, 2004

jako součást Věstníku Klubu za starou Prahu 34(5), 2004 včetně fotografií

Archiv hl. města Prahy, soupis domovských příslušníků (1830-1910)

Archiv města Plzně: seznam přihlášek k pobytu v Plzni do roku 1920

SOA Plzeň, fond Policejního ředitelství v Plzni, seznam osob 1920-1938

Osobní poděkování Mgr. Jiří Jelenovi (SOA Plzeň), PhDr. Jitce Janečkové (AMP Plzeň), Jitce Prajzlerové (NA ČR) a všem ostatním za pomoc při hledání podkladů

Veškeré exponáty pocházejí ze sbírek Muzea cenných papírů. Použité exponáty:

B037, B270, B302, AA6172, AA6173, nezpracované reklamní zálepký a účtenky

Originály akcí: SOA Praha, sbírka akcií

Katalog klobouků Hess, sezóna 1911

Reklamní zálepký poskytl Jindřich Hůrka, Klatovy

Pohlednice Palackého ulice z roku 1901 poskytl web starapraha.cz

Osobní fotografie: NA ČR, fond Policejního ředitelství Praha II 1941-1951

Ostatní fotografie: Otevřená encyklopedie Wikipedie a archiv autora

SOA Praha, fond KSO Praha, spisy St. Bartoš, St. Bartoš, továrna na klobouky

NOVÉ WEBOVÉ STRÁNKY

A JE TO KONEČNĚ TADY. Po několika měsících příprav se nám podařilo spustit nové webové stránky našeho muzea, které byly otevřeny veřejnosti ve středu 1. května 2013.

Ty staré vznikly v roce 2003 a v té době měly naše sbírky přibližně 22.000 exponátů. V té době stránky přestavovaly slušný standard v prezentaci, ale bohužel technický vývoj i grafická podoba internetu se mění tak rychle, že v dnešní době již nebyla taková podoba únosná.

Rozhodnutí o změně stránek jsme přijali už v roce 2010, resp. na začátku roku 2011. Spolupráce s tehdejšími správci našich stránek byla neúměrně dlouhá a nevedla k žádné výrazné změně. Proto jsme od července 2012 museli začít hledat novou firmu. Po krátkém výběrovém řízení byla vybrána firma FACEART MEDIA s.r.o. která se do nové podoby stránek pustila.

Po provedení návrhů grafiky se přistoupilo k tomu nejtěžšímu, přípravě systému vyhledání a sladění našich četných sbírkových fondů. Vždyť v současné době evidujeme 43 různých sbírek s celkovým počtem přes 68.000 exponátů. Za posledních deset let se tak naše sbírky zvětšily víc než dvakrát a počet exponátů každým dnem narůstá. Přestože jsme zpřístupnili nyní všechny sbírkové fondy, aktuálně je jich na stránkách asi o deset tisíc méně. To je způsobeno hlavně tím, že sice máme interní přehled o počtu exemplářů, ale řada z nich zkrátka ještě není ani sepsaná do evidence. Ta probíhá postupně, kdy se zpracovávají jednotlivé sbírky. Současně s tím probíhá jejich archivace a dle potřeby i drobné opravy, ale hlavně skenování. V současné době tak je digitalizováno kolem 30.000 ks exponátů, což je přes 44% předmětů.

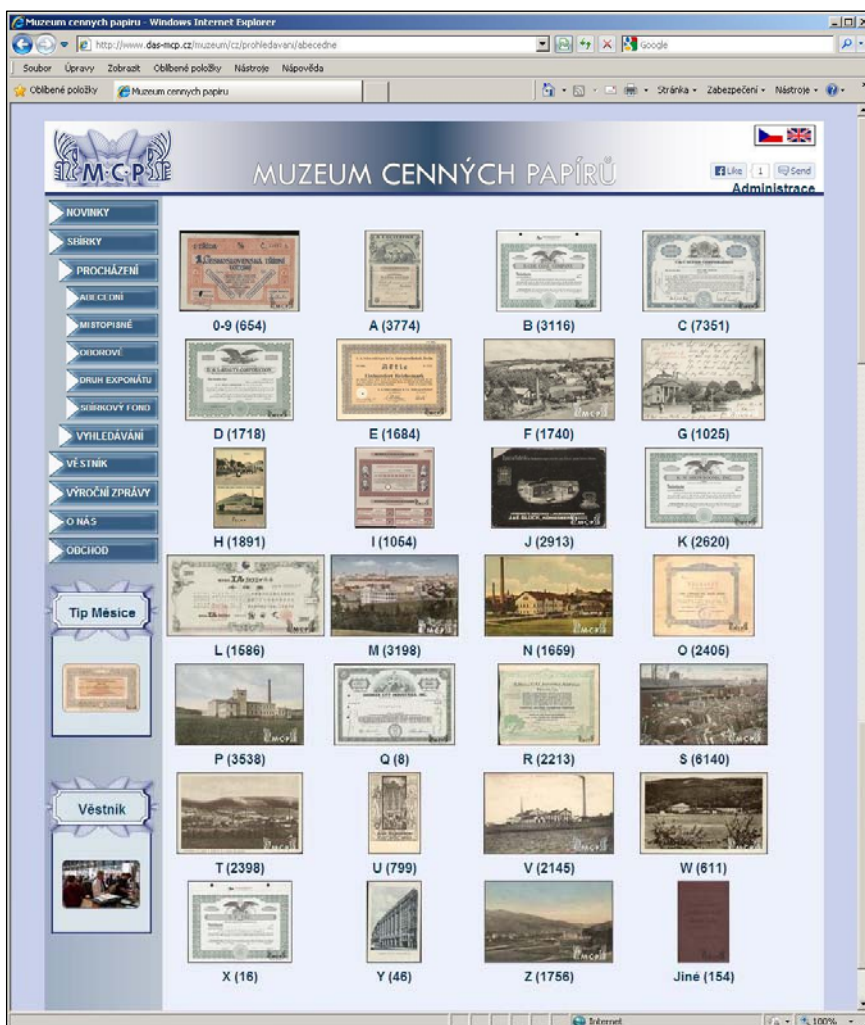
Nové stránky si ještě zažívají drobné dětské nemoci a na jejich odstranění pracujeme. Budeme pochopitelně rádi, pokud nějaké chyby či nepřesnosti jak v zobrazování, tak faktických údajích objevíte a napíšete nám o tom zprávu. Na novou podobu webových stránek zatím máme velmi pozitivní reakce. Nové stránky mají však i svou odvrácenou tvář. Vzhledem k tomu, že jsme museli přistoupit ke zcela jinému způsobu zobrazování a evidence, stalo se, že původní odkazy na různých stránkách a webech se správně nepropojili a staré odkazy tak ne vždy fungují. Výsledkem je zdání, že stránky jsou chybné nebo dokonce že neexistují. Na opravě postupně pracujeme, ale za ty dlouhé roky jde o stovky odkazů a tak pokud to půjde, budeme Vám vděční za opravu nebo uvedení, kde všude to nefunguje, abychom mohli přistoupit k nápravě.

Aktuálně sice dojde na určitý čas k propadu návštěvnosti, než se obnoví všechny odkazy, ale věříme, že v budoucnu budou naše stránky o to víc navštěvované než v minulosti. Zejména ze zahraničí čekáme o něco větší návštěvnost díky tomu, že u řady exponátů, kde jsou nelatinské abecedy, např. řečtina, azbuka nebo asijské jazyky a podařilo se nám u nich přepsat původní název je možné právě v těchto jazycích vyhledávat. Během následujícího období ještě zprovozníme anglickou verzi stránek.

Na stránkách jsme zachovali dva způsoby prohlížení exponátů. Jednak přímé vyhledávání podle názvů, místa vydání či čísla exponátů. Vše je doplněno nově možností hledat i podle názvu tiskárny nebo hledání podle roku vydání a to můžete všechny uvedené kolonky kombinovat. A dále zůstalo zachováno procházení, tedy jakési „brouzdání“ napříč sbírkami podle jednotlivých oborů nebo místopisně či abecedně podle počátečního názvu. Nově lze hledat podle druhu exponátů, např. jen akcie, dluhopisy apod. a rovněž je zachováno procházení celých sbírek, tedy jednotlivých fondů jako celku.

Dalšími novinkami je zveřejňování tipu měsíce, které by mělo vést k vyznačení nějakého zajímavého exponátu, který stojí za pozornost. Časem k tomu budou i drobné komentáře. Dále můžete odebírat přes newsletter aktuální zprávy o doplnění nových exponátů či zveřejňování zpráv v novinkách. Téměř nezbytnou součástí se stane náš profil na Facebooku, kde Vás rádi přivítáme jako naše přátele.

Letos ještě budou přidány další části stránek, které nyní ještě připravujeme. Tyto celkové změny souvisí s našim letošním výročím, protože v červenci tomu bude již pět let kdy vznikl náš nadační fond. Jedinou vadou na kráse je, že stále ještě nemáme vlastní muzejní budovu, ale věřte, že i na tomto se usilovně pracuje. Náročnost tohoto projektu a obtíže které stojí mezi myšlenou a realitou narážejí na bezpočet překážek. Snad se nám záměr i s Vaší pomocí podaří.

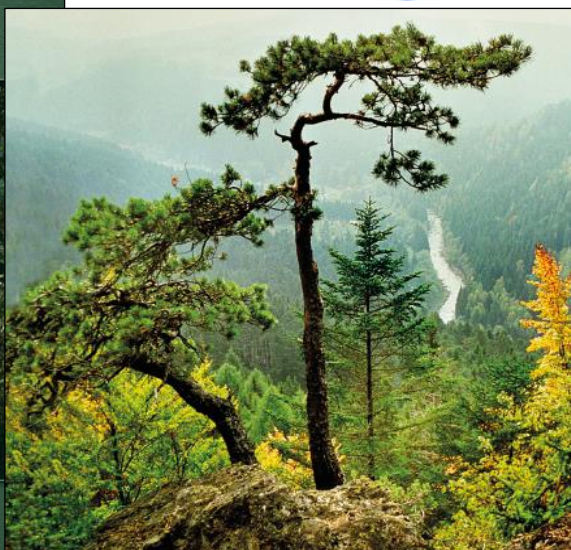
ŠUMAVSKÁ LEDOVCOVÁ JEZERA, KARY, STRŽE A VODOPÁDY

Ivo Svoboda

DAS
MEDIA

DAS
MEDIA

Šumavou
vrcholy
i údolími

Durch Berg
und Tal
Böhmerwald

IVO SVOBODA

DAS MEDIA, a.s. vydává pro všechny milovníky přírody knihy z edice „Šumava“. Autorem je Ivo Svoboda, který působil na Šumavě jako lesní inženýr a má tak nejen bohaté odborné znalosti, ale zejména svůj rozsáhlý fotoarchiv a dokumentaci.

Zatím posledním počinem je obrazová publikace „Šumavou vrcholy i údolími“, která je svým rozsahem i zpracováním zcela unikátní a potěší každého, kdo ocení krásy přírody a celého regionu.

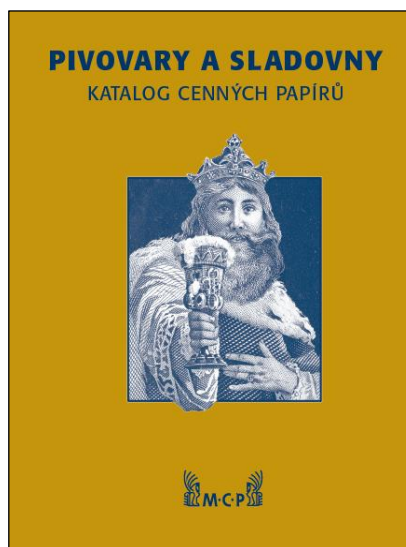
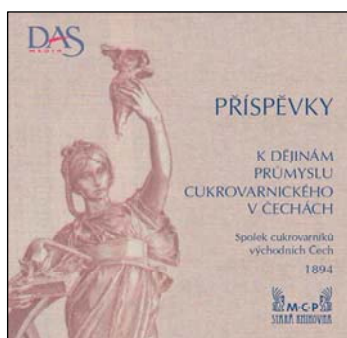
V edici MCP vydávané ve spolupráci s Muzeem cenných papírů vyšly zatím dva tituly a to katalog cenných papírů z oboru pivovarů a sladoven a příspěvky k dějinám průmyslu cukrovarnického ve východních Čechách, 1894.

Všechny tituly najdete v knihkupectvích po celé ČR a nebo si je můžete objednat na naší adrese.

DAS MEDIA, a.s.
Pod Vílami 13
140 00 Praha 4 - Nusle

media@das-mcp.cz

www.das-mcp.cz

 M·C·P
MUZEUM CENNÝCH PAPIRŮ
NADAČNÍ FOND

NADAČNÍ KONTO

369 000 369 / 2010

Fio banka, a.s.